يۈسۈپجان كەنجى مۇكەررەم

قانلىق روھ

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

يۈسۈپجان كەنجى مۆكەررەم

قاناتلىق روھ

(رومان)

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى

图书在版编目(CIP)数据

翱翔的灵魂/玉素甫江·坎吉著·—喀什:喀什维吾尔文出版社,2006.7
ISBN 7—5373—1535—3

Ⅰ.翱... Ⅱ.玉... Ⅲ.长篇小说—中国—当代—维吾尔语(中国少数民族语言) Ⅳ.I247.5

中国版本图书馆CIP数据核字(2006)第083872号

责任编辑:图尔迪·库尔班·亚米古尔
责任校对:坎拜尔古丽·吾斯曼

翱翔的灵魂
(长篇小说)

作者:玉苏甫江·坎吉·木卡尔热木

喀什维吾尔文出版社出版发行
(喀什市塔吾古孜路14号 邮编844000)
各地新华书店经销
喀什维吾尔文出版社印刷厂印刷
880×1230毫米 1/32开本 5.875印张 2插页
2006年7月第1版 2006年7月第1次印刷
印数1——3080 定价:11.00元

如有质量问题,请与我社联系调换。电话:0998—2653927

这部长篇小说主要描述属于社会各层次的人物形象，来反映改革前后的人民生活，人民的精神面貌，经济在人际关系中的作用，爱情与品质的关系等方面。

مەسئۇل مۇھەررىرى: تۇردى قۇربان يامغۇر
مەسئۇل كوررېكتورى: قەمبەرگۇل ئوسمان

قاناتلىق روھ

(رومان)

ئاپتورى: يۈسۈپجان كەنجى مۇكەررەم

قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى نەشر قىلىپ تارقاتتى
(قەشقەر شەھىرى تاربوغۇز يولى 14 - قورۇ، پوچتا نومۇرى: 844000)
جايلاردىكى شىنخۇا كىتابخانىلىرىدا سېتىلىدۇ
قەشقەر ئۇيغۇر نەشرىياتى باسما زاۋۇتىدا بېسىلدى
فورماتى: 880×1230 مم، 1/32
باسما تاۋىقى: 5.875 قىستۇرما ۋارىقى: 2
2006 - يىل 7 - ئاي 1- نەشرى
2006 - يىل 7 - ئاي 1- بېسىلىشى
تىراژى: 1 — 3080

ISBN7 — 5373 — 1535 — 3
باھاسى: 11.00 يۈەن
سۈپەتتە مەسىلە كۆرۈلسە ئالماشتۇرۇپ بېرىلىدۇ
تېلېفون: 0998 — 2653927

نەشرىياتتىن

شائىر ۋە يازغۇچى يۇسۇپجان كەنجى مۇكەررەم 1953- يىل 6- ئايدا ئاتۇش شەھىرىنىڭ ئازاق يېزا تېجەن كەنتىدە قول ھۈنەرۋەن ئائىلىسىدە تۇغۇلغان. 1976- يىلى قىزىلسۇ ئوبلاستلىق پېداگوگىكا مەكتىپىنى پۈتكۈزۈپ، ئوبلاستلىق سىياسىي كېڭەشتە ئىشلىگەن. 1979- يىلى قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىگە يۆتكەلگەن؛ 1987- يىلى «قىزىلسۇ گېزىتى» ئىدارىسىگە يۆتكىلىپ، مۇخبىر، مۇھەررىر بولۇپ ئىشلىگەن؛ 1988- يىلى يەنە قىزىلسۇ ئوبلاستلىق ئوتتۇرا خەلق سوت مەھكىمىسىگە يۆتكىلىپ، مەمۇرىي سوت كوللېگىيىسىدە سوتچى بولغان؛ 2002- يىلى مەھكىمە تەتقىقات ئىشخانىسىغا يۆتكىلىپ ئىشلەپ، 2003- يىلى پېنسىيىگە چىققان.

يۇسۇپجان كەنجى مۇكەررەم 1979- يىلى «شىنجاڭ گېزىتى»دە ئېلان قىلىنغان «ياشلىقىم» ناملىق شېئىرى بىلەن ئەدەبىي ئىجادىيەت سېپىگە كىرىپ كەلگەن. ئۇ شۇنىڭدىن بۇيان ئاپتونوم رايونىمىزدىكى ھەرقايسى گېزىت - ژۇرناللاردا 250 پارچىدىن ئارتۇق شېئىر، «روھ يالقۇنى»، «سۇبھى قەبرىسى» ناملىق ئىككى پارچە لىرىك داستان، «جۇدالىق غەزەللىرى» نامىدا بىر يۈرۈش غەزەل؛ «ھازىدار روھ»، «مەڭگۈلۈك بىشارەت» قاتارلىق 12 پارچە ھېكايە، «كۆك ئاسمان»، «كۆچكەن قۇيۇن» قاتارلىق پوۋېست؛ «شېئىر ھاياتى كۆچكە موھتاج»، «سودىيىلەر روھىي ساغلاملىقىقا ئەھمىيەت بېرىش كېرەك» قاتارلىق توققۇز پارچە ئىلمىي ماقالە؛ «پۇشايمان يىشىنى يۇغان قان» قاتارلىق بەش پارچە ئەدەبىي ئاخبارات ئېلان قىلدۇرغان.

قولىڭىزدىكىسى ئاپتورنىڭ تۇنجى رومانىدۇر.

此为试读，需要完整PDF请访问：www.ertongbook.com

كىرىش سۆز

سىز كىم؟ ئۆزىڭىزنى ئاز - تولا چۈشىنەمسىز؟ نەچچە ياشلارغا كىرگەنسىز؟ ئاتا - ئانىڭىز ھاياتمۇ ياكى ئاخىرەتكە سەپەر قىلغانمۇ؟ ئۇلارنىڭ يېشىغا بىرىشىڭىزغا يەنە نەچچە يىل قالغاندۇ؟ ئارزۇيىڭىز-دىكىدەك ياشاۋاتامسىز؟ ئارمانغا چۈشلۈق دەرمانىڭىز بارمۇ؟ ھاياتلىق سەپىرىڭىزدە نېمىنى خاتا قىپسىز؟ خەلق سىزدىن پەخىرلەنگۈدەك، ئۆزىڭىزدىن ئۆزىڭىز رازى بولغۇدەك بىرەر ساخاۋەتلىك ئىش قىلالا-دىڭىزمۇ؟

بىرەر كېچە ئۇيقۇدىن كېچىپ تۇنەپ، تەبىئەت بىلەن ھاياتلىق مۇناسىۋەتلىرىنى كۆزىتىپ، چوڭقۇر پىكىر يۈرگۈزۈڭ. ئەتراپىڭىز-دىكى كىشىلەرگە مۇھەببەتلىك نەزىرىدە قاراڭ. شەيئىلەردىن مەنە ئىزدەڭ. تەبىئەتنى گويا جاننى ئەزىزلىگەندەك سۆيۈش قىزغىنلىقىنى يېتىلدۈرۈڭ. شەيئىلەرگە قىزغىن بولۇڭ. يېپىش - ئىچىش ھۇزۇ-رى روھنى چۈشكۈنلەشتۈرىدۇ. نوقۇل ماددىي بايلىق قىزغىنلىقى ۋۇجۇدنى بىخۇدلاشتۇرىدۇ. نادانلىق كۆڭۈلنى تەلۋىلىككە باشلايدۇ. پەقەت بىلىش ھۇزۇرى سىزگە ھەقىقىي بەخت لەززىتىنى ھېس قىل-دۇرالايدۇ. ئەگەر سىز ئۆزىڭىزنى ئاز - تولا چۈشىنىشنى خالىسى-ڭىز، ھاياتىڭىزغا مەلۇم دەرىجىدە مەنىلىك مەزمۇن سىڭدۈرۈشنى ئىستىسىڭىز، تېرەن مەنىلەرنىڭ ھۇزۇرىدىن قانغۇچە كۇلۇش ئىشتى-ياقىدا بولسىڭىز، ئۆزىڭىزنىڭ روھىي ھالىتىنى، مەنىۋى جەھەتتى-كى ساپايىڭىزنى، ئەخلاق - پەزىلىتىڭىز ۋە ئېتىقادىڭىزنىڭ قايسى

دەرىجىدە ئىكەنلىكىنى بىلىشنى خالىسىڭىز بۇ ئەسەرنى ئوقۇپ چىد-
قىلىڭ. مۇئەللىپ كاپالەت بېرىدۇكى، ئەسەرنىڭ مەنىۋى لەززىتى
روھىڭىزنى ئۇرغۇتۇپ، سىزگە يېڭىچە ئىلھام بەخش ئېتىدۇ. ئۆزد-
ڭىز ھەققىدە قايتا - قايتا ئويغا سېلىپ، ئۆزىڭىزنى بىلىش، ھاياتد-
ڭىزنى قەدىرلەش تۇيغۇڭىزنىڭ ئويغىنىشىغا تۈرتكە بولىدۇ.

كىشىلىك مۇناسىۋەتلەردە قەدرىڭىزنى ساقلاپ، ھاياتلىق دولقۇن-
لىرىدا ئۆزىڭىزنى سۆيەمسىز؟ بىردەملىك ھاياجان شەكىللەندۈرگەن
ئەسەبىي قىزغىنلىق ئالدىدا ئۆزىڭىزنى تۇتۇۋالالامسىز؟ ھامان بىر
كۈنى بۇ دۇنيادىن كېتىدىغانلىقىڭىزغا ئىشىنەمسىز؟ ھايۋانلار مەردا-
نە، سېخىي كېلىدۇ، ئۇلار ئۆزلىرىنى ئىنسانلار ئۈچۈن بېغىشلايدۇ.
لېكىن، ئاڭسىزلىقى تۈپەيلى ئۆلۈشنى بىلمەسلىكى مۇمكىن، ئىن-
سانلار بولسا ئۆلۈشنى بىلىدۇ. ئەپسۇس، ئۇلارنىڭ بىر قىسمىلىرى
ئۆلمەيدىغاندەك ئاچ كۆزلۈك بىلەن بەسلىشىپ، شۈكۈر - قانائەتسىز-
لىك بىلەن ياشايدۇ. بۇ تەبىئەتنىڭ، تەڭرىنىڭ ئۇلارغا بەرگەن ئەڭ
چوڭ جازاسى بولسا كېرەك.

ئۆمرىنى مۇشەققەت ئىچىدە ئۆتكۈزۈپ، گۆپ رىيازەت، جاپالار
بىلەن روھىنى پاكلاشتۇرغان، تالاي كېچىلەرنى كىتابلار دۆۋىسى
ئارىسىدا كۆز يۇمماي، بىلىش ئىشتىياقىدا تاڭنى تاڭغا ئۇلاپ، سۇب-
ھىنى كۈتۈۋالغان، ھاياتلىق كارۋىنىنىڭ پۈتمەس - تۈگىمەس ئارماد-
لىرىغا تەبىئەتتىن، كەڭ دالىدىن داغدام يول ئىزدىگەن، ئوڭۇشسىز-
لىقلارغا چىدام - غەيرەتلىك بولۇش روھىنى تىكلىگەن، زېھنى ئو-
چۇق، كۆزى توق، ئادەملەرنى تەڭ كۆرۈپ، ئوخشاش مۇئامىلىدە
بولۇشقا ئادەتلەنگەن، سىزگە شۇنچە يېقىن يەردە تۇرسىمۇ ئەمما ناتو-
نۇش، شىجائەت- جاسارىتى ئۇرغۇپ تۇرغان، مەردانە بىر ئادەم بىلەن
يۈزەكى بولسىمۇ تونۇشۇپ باققۇڭىز بارمۇ؟ ئىشىنىمەنكى، ئۇ سىزگە
كۆپ تەرەپلىمە نەپ بېرىدىغان، ئەڭ ۋاپادار، ئەڭ ساداقەتمەن ئۇلپەت
ۋە سىرداش دوست بولۇپ قالغۇسى.

1 :

سەھەر، سۈزۈك ئاسمان سەتھىدە يۇلتۇزلار شالاڭ ۋە دانە-
كۆرۈنەتتى. ئۇپۇق سۇس ئاق - قىزىل رەڭدە جىلۋە قىلاتتى. يېقىم-
لىق تاڭ شامىلى كىشىگە ھۇزۇر بەخش ئېتەتتى. يېشىل مايسا، نەم
تەبىئەت، تەكشى ئېچىلغان ئاپئاق ئازغان گۈللىرى ئەتراپقا خۇش
پۇراق چاچاتتى. ئۆستەڭ بويىدىكى قاتار- قاتار كەتكەن يەر سۆگىتى-
نىڭ نازۇك بوستان تاللىرى سەھەرنىڭ مەيىن شامىلىدا يېيىلىپ،
ئانا باغرىدا ئەركىلىگەن ئوماق بالىدەك تەبىئەت قوينىدا لەرزان تەۋر-
نەتتى. سادىر ئادىتى بويىچە ئۆستەڭ بويىنى ياقىلاپ مېڭىپ، چوڭ
ئېتىزنىڭ قىرىغا بۇرۇلدى. ئادەمنىڭ مەستلىكى* كەلگۈدەك تەكشى
تاختا بولغان بۇغدايلىق ئۆزىگە مۇشۇنداق خاسىيەتنى بەخش ئېتىپ
ئۆستۈرگەن زېمىنغا، ئەركىلىتىپ سۆيگەن تاڭ شامىلىغا، ھاياتلىق
ۋە كۆركەم رەڭ بېغىشلىغان سېخىي قۇياشقا، پۈتكۈل ئەجىر- مېھنى-
تىنى سىڭدۈرگەن دېھقانغا تەلپۈنۈۋاتقاندەك چايقىلاتتى. تەنھالىقتا
تولىمۇ بەختىيارلىققا چۆمگەن سادىر شۇ تاپتا ئۆزىنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇ-
غاندى، يىراقلارغا قاراپ كېرىلەتتى. كۆڭلىنىڭ قانداقتۇر چوڭقۇر
قاتلاملىرىدا بىخلىنىۋاتقان، ئۆزىمۇ ئېنىق ھېس قىلالمايۋاتقان بىر-
خىل قىزغىنلىق ئۇنىڭ يېڭى ئۇچۇرما بولغان قۇش بالىسىدەك سەبىي
كۆڭلىنى ئۆزىگە ناتونۇش ياقلارغا باشلايتتى. تىنچ كۆڭلىنى بۇنداق
داۋالغۇتۇۋاتقان سەۋەب ۋە نازۇك تۇيغۇلارنىڭ چىن مەنىسىنى بىلەل-
مەيتتى. كائىناتقا نۇر تۆككۈچى سېخىي قۇياش، ساپ ھاۋا، ھەممى-
نى يارىتقۇچى مېھرى بىلەن پەرۋىش ئەيلەپ، مۇرادىغا يەتكۈزۈپ،

كەڭرى قوينىدا شەپىسىز يوقاتقۇچى ئۇلۇغ يەر- زېمىننى قۇدرەتلىك تەڭرىگە بىرلەشتۇرۇپ، ئۇزاقتىن - ئۇزاق خىيالغا پاتاتتى. روھىي بىخۇد كالۋالارنى دانىشمەن، تەلەتى بەتبەشىرە سەتلەرنى گۈزەل، قورقۇنچاق، لاياقەتسىزلەرنى ئەل بېشى، خەلقنىڭ تەلۋە، نادان دۈشمەنلىرىنى خەلقنىڭ پاسىبانى قىلىش قۇدرىتىگە ئىگە پۇلنىڭ كۈچى ئۈستىدە ئويلىنىپ، ئۆزىمۇ بىلمەي ئىچ - ئىچىدىن كۈلەتتى. ئۇنىڭ ساددا ۋە ئاددىي قارىشىچە كىشىلەر پۇلنى بارلىق جانلىقلارنىڭ ياشاش ۋە قۇدرەت تېپىش مەنبەسى بولغان قۇياشتىنمۇ، بىر تىنىقتىن قالسا جان كېتىدىغان ھاۋادىنمۇ مۇھىم بىلىدىغاندەك تۇيۇلاتتى. پۇل، مال- دۇنيا ئۇچۇن جەڭگە كىرىشكە تەييار تۇرسىمۇ ھاياتلىق ئۇچۇن مۇھىم بولغان قۇياش، ھاۋادەك ئۇلۇغ مەنبە توغرۇلۇق ھېچكىمنىڭ خىيالىغا ھېچنېمە كىرمەيتتى، ھەتتا كىشىلىك مۇناسىۋەتتىمۇ ئازغىنە پايدا- مەنپەئەتنى دەپ ئۆزىنىڭ ئىززەت - ھۆرمىتىنى، ئىناۋەت، ئىمتىيازىنى ئويلىشىدىغانلار كەمدىن - كەم تېپىلاتتى. دېمەك، نادانلىقى تۇپەيلىدىن كىشىلەر ئەمەلىيەتتە كۆپ زىيان تارتىپ، ئاز پايدا ئالاتتى...

سادىر ھەدېسە يۇقىرىقىدەك مەسىلىلەر ئۈستىدە ئۇزاقتىن- ئۇزاق ئويلىناتتى. تەبىئەت بىلەن جانلىقلار، جانلىقلار بىلەن جانلىقلار ئوتتۇرىسىدىكى قانۇنىيەتلىك مۇناسىۋەتلەرنى توغرا، ئىلمىي چۈشىنىش تەشنالىقىدا تىنىمسىز ئىزدەنسىمۇ، يەنىلا ماھىيەتلىك بىلىشكە ئېرىشەلمەي، ھېس قىلغانلىرىغا قانائەتلەنمەي، ياخشى ئوقۇشنىڭ، جاپالىق پىكىر يۈرگۈزۈشنىڭ زۆرۈرلۈكىنى ھېس قىلاتتى. تەن بىلەن جان، جان بىلەن روھنىڭ مۇناسىۋەتلىرى ھەققىدە تەگسىز خىياللارنى سۈرەتتى. ئەقىل بىلەن ھېسسىيات، ئەقىل بىلەن بىلىم ئوتتۇرىسىدىكى پەرقنى ئىلمىي چۈشەنمەي قاپىقى تۈرۈلەتتى. جۈپ- جۈپ ئوماق قۇشلارغا، يۇمران مايسىلارغا، نازۇك، رەڭدار چېچەكلەرگە ھەۋەسلىنىپ قاراپ، ھاياتلىقنىڭ سىرلىرى ھەققىدە تەسەۋۋۇر تۇلپارىنى چاپتۇراتتى.

سادىر ئادەتتىن تاشقىرى كەم سۆز، خىيالچان يىگىت ئىدى،
كۆرگەنلا نەرسىگە قىزىقاتتى، نېمىنى ئاڭلىسا مەنىسىنى بىلىشكە
تىرىشاتتى. ئىشنى ئەستايىدىللىق بىلەن، يەنى ھەممىنى كۆڭلىدىكە-
دەك قىلاتتى. ئۇنىڭ تۇرمۇشتىكى مۇناسىۋەت ئادەتلىرى راستىنلا
غەلىتە ئىدى. ئايرىم كىشىلەر بىلەن بەزىدە شۇنچە قىزغىن ئەھۋاللە-
شىپ، پاراڭلىشىپ كەتسە، بەزىدە سالاملاشمايلا ئۆتۈپ كېتەتتى. بۇ
خىل روھىي ھالەتنىڭ سەۋەبلىرىنى ئۆزىمۇ دەمال ئاڭقىرىپ كەتمەيت-
تى. ئۇنىڭ كۆڭلى ھەممىگە بىردەك يورۇق ئىدى. باشقىلارغا ياخ-
شىلىق قىلالمىسىمۇ ھەرگىز يامانلىق قىلىش غەرىزىدە بولمايتتى.
ئۇنىڭ قارىشىچە، كىملەر بىلەندۇر دوست تارتىپ، يەنە كىملەر
بىلەندۇر دۈشمەنلىشىپ ئۆتۈشنىڭ پەقەتلا زۆرۈرىيىتى يوق ئىدى.
ئۇچرىشىش پۇرسىتى، ئۇچراشقاندا سىردىشىش كەيپىياتى بولسىلا
ھەممە ئادەم بىلەن چىقىشىپ ئۆتكىلى بولاتتى. باشقىلارنىڭ ئەيىبى-
دىن رەنجىش نادانلىق ئىدى. مەيلى قەھرىتان سوغۇق ياكى سەرەتان
تومۇز كۈنلىرى بولۇشىدىن قەتئىينەزەر ئۇنىڭ ئادىتى تاڭنى خۇشال
كۈتۈش ئىدى. تاڭ — سۇبھى ئىككى خىل دۇنيانىڭ، ئىككى كۈننىڭ
پاسىلى، يورۇقلۇق بىلەن قاراڭغۇلۇقنىڭ چەك - چېگرىسى ئىدى.

ئۇپۇق قىزىرىپ، قۇياش زېمىنغا كۈلۈپ باققاندا، سادىر ئىل-
ھام، قىزىقىش، تەسەۋۋۇر دۇنياسىدىن رېئال تۇرمۇش قوينىغا قاي-
تىپ كەلدى. مۇئەللىم تۈنۈگۈن ئوقۇغۇچىلارغا بۈگۈن توقاي سۇ
ئامبىرىغا خالىسانە ئەمگەككە قاتنىشىدىغانلىقىنى ئۇقتۇرغانىدى. سا-
دىر ئوقۇتقۇچىنى بەكمۇ ھۆرمەت قىلاتتى. ھەربىر سۆزىنى بۇيرۇق
دەپ بىلەتتى. سادىرنىڭ نەزىرىدە پەقەت ئوقۇتقۇچىلا مائارىپنىڭ
ئاساسى ئىدى. مائارىپنى ۋاستە قىلغان ئوقۇتقۇچى ئىنسانىيەتنىڭ
روھىي دۇنياسىغا مەڭگۈلۈك چىراغ ياققۇچى، ھاياتلىق سەپىرىدىكى
ھەربىر مەقسەتكە مۇۋەپپەقىيەتلىك يېتىشنىڭ، كەلگۈسى پارلاق مەن-
زىلنىڭ نۇرلۇق مەشئىلى ئىدى. سادىر ئۆزىنىڭ ئۆتمۈشىنى ھەر-
گىزمۇ گۈزەل ھېسابلىمايتتى، پەقەت كەلگۈسىنى يارىتىش ئىستىكە-

دە ياناتتى. ئۇنىڭچە، كەلگۈسى ئاجايىپ رەڭدار، چۈشىنىشلىك گۈزەل بىر دۇنيا، مول مەزمۇنلۇق ئىلمىي تۇرمۇش ئىدى.

سادىرنىڭ ئائىلىسى شەھەرگە يېقىن بىر كەنتتە بولۇپ، ھەر كەچتە ئائىلىسىگە قايتىپ، ئەتىگەندە مەكتەپكە باراتتى. ئۇ مەكتەپكە بېرىپ - كېلىدىغان يول تولىمۇ خىلۋەت، ساپ ھاۋالىق ئىدى. ئۇ ئەتىگەن - كەچتە بەھرە ئېلىپ؛ ھۇزۇرلىنىدىغان ساپ ھاۋا بۇ يۇرتنىڭ جاھانغا داڭلىق ئەنجۈر، ئۈزۈملىرىگە تەم كىرگۈزەتتى. بوغۇز دەرياسىنىڭ ئىككى يېنىدىكى تاقىرتاغ ئىككى يانغا سوزۇلۇپ، بۇ يۇرتنىڭ شىمالىي پاسىلىنى ئايرىپ، ياز كۈنلىرى خىيالغا پاتقان مويسىپىتلەرنى ئەسلەتسە، قىش كۈنلىرى نېپىز شايى پەرەنجىگە ئورالغان ساھىبجاماللاردەك سولغۇن كۆرۈنەتتى. «بوغۇز» ئىسمى-جىسمىغا لايىق بوغۇز ئىدى. بوغۇزدىن جەنۇبقا سوزۇلۇپ، ئىككى يانغا يېيىلغان قىران دەرياسى تاشلىنىپ ياتاتتى. قىران دەرياسى ھەممىگە شاھىت ئىدى. ئىللىق ساھىلىدا بەڭۋاش ياشلىقتىكى نادانلىقنىڭ ئاساسى بولغان شوخلۇقنىڭ سۆيگۈ نېسىۋىسىنى تېتىپ، چىن ئەقىدە - ئىخلاسنى دەپسەندە قىلىشلارغا چىداپ سۈكۈتكە چۆمگەن قىران دەرياسى بۇ زېمىننىڭ تاغۇتاشلىرىنى يۇيۇپ، توپا - چاڭ باسقان دەل - دەرەخلىرىنى ياشارتىدىغان يېغىن مەزگىلى كەلگەندە، ئەتراپتىكىلەرنى تەشۋىشكە سېلىپ، بارلىق دەرد - ئەلەملىرىنى بىر يولىلا چىقارماقچى بولغاندەك شاۋقۇن بىلەن دولقۇنلايتتى، شىردەك ھۆركىرەپ قىرغاق يالايتتى.

سادىر بۇ دەردمەن دەريا بىلەن سىردىشاتتى. ئۇنىڭ جانغا راھەت مەيىن شامىلىدىن ھۇزۇرلىنىپ كېرىلەتتى، ئۆز-ئۆزىگە گويا مەجنۇنلاردەك پىچىرلايتتى. كۆڭلى خاپىلىق خالىمىغانلىقى ئۈچۈنمۇ ياكى ھېسسىياتىنىڭ تەسىرىگە ئۇچرىماسلىقنى ئىستەپمۇ، ئەيتاۋۇر، كىشىلەر كەمدىن - كەم ئاياغ باسىدىغان چىغىر يول بىلەن مېڭىش سادىرنىڭ ئادىتى ئىدى. ئۇنىڭ ئوي - خىياللىرى ھەرخىل مەزمۇندا بولاتتى. ئۇنىڭچە، ئاتا-ئانىسىنىڭ نىكاھلىنىشلا ئۆزىنىڭ شۇ خىل

此为试读，需要完整PDF请访问： www.ertongbook.com

سۈپەت شەكلىدە دۇنياغا ئاپىرىدە بولۇشىنىڭ ئاساسى ئىدى. «بىز ئەسلىدە يوق ئىدۇق، مەلۇم سەۋەب ۋە ۋاستە بىلەن يەنە يوقىلىمىز. شۇڭا، ھاياتنى قەدىرلەپ، ئۈمىدۋار، غايىلىك بولۇپ، كەلگۈسىمىزنىڭ پارلاق بولۇشى ئۈچۈن جاپادىن باش تارتماي، ئۆزىمىزگە ئىشىنىپ، مەغرۇر ياشىشىمىز كېرەك» دەيتتى ئۇ ئۆزىگە ئۆزى جېكىلەپ. كەلگۈسى ھەققىدىكى ئوي - خىياللار نېمىشقىدۇر ئۇنى غەمكىنلەشتۈرۈپ قويغانىدى. ئادەم نېمە ئۈچۈن شۇنچە قىزغىنلىق بىلەن ياشايدۇ؟ نېمە ئۈچۈن قىسقىغىنە ھاياتلىق ئۈچۈن ئۆلەر- تىرىلىشىگە باقماي تىرىشىپ كۈرەش قىلىدۇ؟ بۇنىڭ تېگىگە يېتەلمەيتتى. تۇرۇپلا يەنە كۆڭلى يورۇغاندەك بولاتتى. ئۆزىنى چۈشىنىش ئۈچۈن، كەلگۈسىنى يارىتىش ئۈچۈن تىرىشىپ - تىرمىشىپ ياشاش ھەربىر ئەقىل ئىگىسىنىڭ تەبىئىتى، ئىنساندىكى روھنىڭ قۇدرىتى ئەنە شۇ يەردە، روھ مەڭگۈلۈك بولۇپ، ئۇنىڭغا ماماتلىق كەلمەيدۇ. روھنىڭ خارلىققا، چۈشكۈنلىككە، مەھكۇملۇققا پېتىپ قالماسلىقى، ئەۋلادلار ئالدىدا قىزارماسلىقى ئۈچۈن ھاياتلىقتا شەيئىلەرگە قىزىقىش، ئۇنى ئۆزگەرتىش يولىدا جان كۆيدۈرۈش كېرەك. ھاياتلىقنىڭ ھەقىقىي مەنىسى ھاياتنى، ھاياتلىقنى سۆيۈش ھەم ھاياتلىق ئۈچۈن كۈرەش قىلىشتا ئۆز ئىپادىسىنى تاپىدۇ.

سادىر دەل ۋاقتىدا ئۆيگە كىردى. ئانىسى ئەتىگەنلىك چاينى تەييارلاپ قويغانىدى. ئۇ ناشتا قىلغاچ، بۈگۈن نەگە بېرىپ، نېمە ئىش قىلىدىغانلىقىنى ئانىسىغا ئېيتتى. ئۇنىڭ ئانىسى ئانا قۇشتەك كۆيۈمچان ئانا ئىدى. ئوغلىغا يېمەي يېدۈرەتتى، كىيمەي كىيدۈرەتتى. ھەر ئەتىگىنى خاتىرجەملىك تىلەپ مەكتەپكە يولغا سالاتتى. كەچتە ئالدىغا چىقىپ، ئۇزاق ۋاقىت كۆرۈشمىگەندەك «تىنچ ئامان كەلدىڭمۇ، بالام» دەپ كۈتۈۋالاتتى. مەكتەپ بىلەن ئۇلارنىڭ ئۆيى ئارىلىقىدىكى يول ساينى ھېسابقا ئالمىغاندا، تولىمۇ ھاۋالىق ئىدى. ئۇ بويلاپ ماڭىدىغان ئۆستەڭ مەكتەپ ئىچىدىن ئېقىپ ئۆتۈپ، شەرق تەرەپتىكى كەنتكە كېتەتتى. ئاشۇ زۇمرەتتەك ئويناق سۇ زېمىننى

سۈغىرىپ، جانلىقلارغا ھاياتلىق، يۇرت خەلقىگە ياشاش ئۈمىدىنى ئاتا قىلاتتى.

ھاياتلىق ئاشۇ سۇدەك يولىنى داۋام قىلاتتى، يالقۇندەك ياناتتى. مەيلى سۇدەك ئاقسۇن ياكى گۈلخاندەك كۆيسۇن ئاقمۇەتتە ئوخشاشلا تۇپراققا سىڭىپ كېتەتتى. ئەۋلاد خۇددى يۇمران مايسىدەك ئىز بېسىپ كېلەتتى. ھاياتلىققا يارقىن مەزمۇن بېغىشلاپ، ئەجدادلار قىسمىتىگە قىسمىتىنى يەتكۈزەتتى. بەخت ئىزدەپ پەڭگۈلۈك بەختسىزلىككە يېقىنلىشاتتى. بەخت ساھىلىغا تەلمۈرۈپ، ئەلەمدە غاجىلىنىپ ئۆپرايتتى. ئادەم ئەقىل ئىگىسى بولغانلىقى ئۈچۈن ئۆلۈشىنى بىلەتتىيۇ، ئەبەدىي ئۆلمەيدىغاندەك ياشايتتى. ھايۋانلار ئۆلۈشىنى ۋاقتى كەلمىگۈچە بىلمەيتتى. ئەمما، ئۆلۈشىنى بىلىدىغاندەك بىرخىل تەرتىپ بىلەن مەردانە ۋە سېخىي ھايات كەچۈرەتتى. ئادەملەرنىڭ بەزىلىرى نۇرلۇق ئەقىل - پاراسىتىنى ساختىلىققا ئىشلىتىپ، بىرسى يىغلىسا بىرسى كۈلۈپ، ئۆزگىنى يىغلىتالىسا ئۆزىدىن پەخىرلىنەتتى. چولپاندەك شەھلا كۆزلەرنىڭ، يۇرەكلەرنى ئوينىتىۋېتىدىغان جىنەستىدەك لەۋلەرنىڭ؛ ۋىجدانىنى، غۇرۇرىنى، ياخشىلىقنى ئۆزىگە مۇجەسسەملەشتۈرۈپ، ئادالەت ئۈچۈن كۆيگەن يۇرەكلەرنىڭ بىر كۈنى تۇپراققا ئايلىنىپ كېتىشى پانىيدىكى ھاياتلىقنىڭ باقىيسى بولغان تۇپراقتىن بەھرە ئېلىپ ئايىنىغان يۇلغۇنلارنىڭ، دەشت - باياۋاندىكى چۆل ئۆسۈملۈكلىرىنىڭ ئوزۇقىغا ئايلىنىپ، ئۇلارغا رەڭ بېغىشلىشى مۇمكىن ئىدى. ھالبۇكى، روھنىڭ قۇدرىتى گويا سۇغا ئوخشاش مەڭگۈلۈك ئىدى.

سادىر باش - ئاخىرى يوق مۇلاھىزىلەرنىڭ قاينىمىدا چۆكۈپ، لەيلەپ قانچىلىك ماڭغىنىنى ئۇقمايلا مەكتەپكە كېلىپ قالدى. ساۋاقداشلىرى توپ - توپ بولۇشۇپ ماشىنا كۈتۈپ تۇرۇشاتتى. ئۇنىڭ كۆزلىرى چاقناپ كەتتى. ئۇزاق مۇددەت قانتى بوغۇشلىنىپ، قورىغا قامالغان كەپتەر كۆككە تەلمۈرۈپ، پەرۋاز قىلىشقا زارىققاندەك ئۇنىڭمۇ نەلەرگىدۇر ئۇچقۇسى كېلەتتى. گەرچە بۇگۈن يېقىنلا يەر-

گە، يەنە كېلىپ ئەمگەك قىلىش ئۈچۈن بارسىمۇ ئۇنىڭ چېھرىدە يەنىلا خۇشاللىق ھۆكۈمران ئىدى.

ماشىنا كەلدى. ساۋاقداشلار ماشىنىغا تەرەپ - تەرەپتىن يامىر-شىپ چىقىشتى، ماشىنا كۈمۈش لېنتىدەك يولنى كەينىگە تاشلاپ، شەرق تامان ئۇچقاندەك ئىلگىرىلىمەكتە ئىدى. يىراقتىن قارىغان كىشىگە «قارا ماشىنا»غا تىقىلىپ چىققان ئوقۇغۇچىلار ھەرخىل ياپراقلار ئارىسىدا قىپقىزىل ئېچىلغان چوڭ بىر لوڭقا گۈلنى ئەسلە-تەتتى. سادىر گاھ شىمال تەرەپتىكى كۆركەم، ھەيۋەتلىك تاغ تىزمى-لىرىغا، گاھ جەنۇب تەرەپتىكى چەكسىز كەتكەن دالىغا بىر غايىۋى ئوبراز ئىزدەۋاتقاندەك ئۇزاق - ئۇزاق قارايتتى. ئۇنىڭ قارلىغاچنىڭ قانىتىدەك ئۇچلۇق قارا قاشلىرى ئاستىدىكى نۇرلۇق، خۇمارلىق كۆزلىرى گاھى قىسىلىپ، گاھى چاقناپ كېتەتتى. تاغ تىزمىلىرى-دەك دولقۇنلۇق، تەبىئىي بۇدۇر، قويۇق چاچلىرى شامالدا يەلپۈنۈپ، گاھى تاراپ قويغاندەك تەكشىلەنسە، گاھى چۇۋۇلۇپ تۇراتتى.

سادىرنىڭ ساۋاقداشلىرى نېمىشقىدۇر ئۇنىڭدىن ئەيمىنەتتى. بۇنىڭدىكى سەۋەبنى سۈرۈشتۈرگەندە ئۇنىڭ ئائىلىق* ھالدا مەلۇم ئارى-لىق ساقلاپ كېلىۋاتقانلىقى بىلەن مۇناسىۋەتلىك ئىدى. بولۇپمۇ قىز ساۋاقداشلىرى تولىمۇ ئېھتىياتچانلىق بىلەن مۇئامىلە قىلاتتى. شۇ-نىڭ ئۈچۈن بولسا كېرەك، سادىرنىڭ سىنىپىدىكى ئوقۇغۇچىلار چىق-قان ماشىنىدا باشقا سىنىپتىكى ئوقۇغۇچىلار چىققان ماشىنىلارغا ئوخشاش چۇقان - سۈرەنلەر، ئالدى - كەينىگە داجىشلار يوق دېيەر-لىك ئىدى.

ماشىنا يېرىم سائەتتەك ماڭغاندىن كېيىن، ئەمگەك مەيدانىغا يېتىپ كەلدى، ئىش مەيدانىدا ئادەم قايناپتتى. ئوبلاست- شەھەرگە قاراشلىق باشقا ئوتتۇرا تېخنىكوم ۋە ئوتتۇرا مەكتەپ ئوقۇغۇچىلىرى-مۇ، ھەتتا ھەرقايسى ئىدارە - ئورگانلاردىكى ئىشچى - خىزمەتچىلەر-مۇ بۇگۈنكى خالىسانە ئەمگەككە قاتناشقانىدى. باچاڭ كەنتىنىڭ غەر-بىي تەرىپىگە جايلاشقان توقاي سۇ ئامبىرىنىڭ شىمالىي قىرغىقى

314- دۆلەت يولى تەرەپكە سوزۇلاتتى. ئەمگەككە قاتناشقانلار تاغ باغرىدىكى شىغىلنى ماشىنىغا ئۇسۇپ، ئامبار دامبىسىنىڭ ئالدىغا سىيرىلدۇرۇپ، يۈز بېرىش ئېھتىمالى بولغان ئاپەتنىڭ ئالدىنى ئې- لىش «كۈرىشى» نى باشلىۋەتكەندى. سادىر ئوقۇتقۇچىسىنىڭ ئو- رۇنلاشتۇرۇشى بىلەن ماشىنىغا شىغىل ئۇسۇشقا ئايرىلغان بولۇپ، ماشىنىغا شىغىل ئۇسۇش ماشىنىدىن شىغىل چۈشۈرۈشكە قارىغاندا خېلىلا كۈچ تەلەپ قىلىدىغان ئېغىر ئەمگەك ئىدى، مۇئەللىم بۇ ئەمەلىي ئەھۋالنى نەزەردە تۇتۇپ، بىرقەدەر كۈچلۈك، ئۆزىنى سو- راشنى بىلىدىغان ئوقۇغۇچىلارنى ئورۇنلاشتۇرغانىدى.

سېخىي قۇياش ئۆتكۈر نۇرلىرىنى ئايىماي چېچىپ تىكلەشكەندە، سادىر كەڭ، سىلىق پېشانىسىدە تەپچىگەن كۆمۈش مونچاقتەك تەر تامچىلىرىنى قولىنىڭ كەينى بىلەن سۈرتۈپ، ئەتراپقا قارىدى. ئادەم- لەر چاڭ - توزاننىڭ ئارىسىدا قىمىرلايتتى. ماشىنىلار ئۈچمۇئۈچ كېلىپ - كېتىپ تۇراتتى. ھاۋامۇ ئاستا - ئاستا قىزىماقتا ئىدى. چۈنكى، قۇياش ئەمگەك قايىنىغان تاغ باغرىغا ھارارەتلىك نۇرلىرىنى توغرىلىماقتا ئىدى. ئىشلەۋاتقان ئادەملەرنىڭ ئېگىز- پەس ئىش - ھەرىكىتى، نېرىدىن گويا تۇمان ئىچىدە ئۆركەشلەۋاتقان ئادەم دېڭىز- دەك كۆرۈنەتتى.

سادىر قۇياشنىڭ تەپتىنى، تومۇزنىڭ كۆيدۈرگۈچ ئىسسىقىنى بۇگۈنكىدەك بىۋاستە ھېس قىلمىغانىدى. ئۇنىڭ بۇنداق تومۇزنىڭ پىژغىرىم كۈنلىرىدە ئېغىر ئەمگەك قىلىشىمۇ تۇنجى قېتىم بولۇپ، گەرچە دېھقان ئوغلى بولسىمۇ، چىدىغۇسىز ئىسسىقتا ئېغىر ئەمگەك قىلىپ باقمىغانىدى. ئۇ قۇياشقا قارىۋىدى، نۇرلۇق قۇياش گويا تەڭرىنىڭ يۈزىدەكلا كۆرۈنۈپ، كۆزلىرى چاقناپ كەتتى.

— سادىر! — قادىر ئۇنى نوقىدى، — ماشىنا كەلگۈچە ئامبارنى كۆرۈپ كېلەيلىمۇ؟

سادىر ئۆزىگە كېلىپ، قادىرنىڭ ئېسىلىپ، قىزارغان چىرايىغا قارىدى.

— ئۆزىمىزنىڭ ماشىنىسىغا چىقىۋېلىپ، يەنە بىللە قايتىپ كېلەيلى.

سادىر ئەسلىدىمۇ قادىر ئوتتۇرىغا قويغان ئىش توغرۇلۇق ئاللىبۇرۇن ئويلىنىپ قويغاندەك ئەستايىدىللىق بىلەن جاۋاب بەردى.

— قايسىسى بولسا بولۇۋېرىدۇ، ئىككىمىزنىڭ بىردەم بولمىغىنىغا ئىش توختاپ قالامتى!

— مۇئەللىم رەنجىپ قالارمۇ؟

— ئانچە - مۇنچە خاپا قىلىپ تۇرمىساڭمۇ قەدرىڭنى بىلمەيدۇ دەيمەن.

— گەپكە قالمايلى دەيمىنا!

— سەگىدەپ كېلىمىز، بۇ يەرگە كېلىپ ئامبارنى كۆرمەي كەتسەڭ ئارماندا قالىسەن.

— سەن بۇرۇن كۆرگەنمۇ؟

— ئاڭلىغان، سەنمۇ بىلىسەن، دېڭىز، دەريا، ئامبار دېگەنلەرنىڭ ئادەم قىزىقىدىغان سىرلىرى تولا، ئاۋۇ ماشىنا قوزغالدى، ماڭە!

ئىككى ساۋاقداش كوزۇپلىرى غىچىرلاپ، ئىككى يانغا ئېغىناپ، ئاستا - ئاستا قوزغىلىۋاتقان ماشىنىغا چاققانلىق بىلەن چىقىپ، مۇئەللىم بار تەرەپكە كەينىنى قىلىپ ئولتۇرۇۋېلىشتى. ماشىنىلار دامبىنىڭ ئۈستى بىلەن ماڭاتتى. دامبا شۇ قەدەر كەڭ ئىدىكى، ماشىنىلار بىمالال ئۆتۈشەلەيتتى. سادىر خەلقنىڭ كۈچ - قۇدرىتىگە ھەيران قالماقتا ئىدى. ئۇ چېتى كۆرۈنمەيدىغان بۇ دامبىنى«كانايغا يوق، سۇنايغا نەدە» دېگەندەك قەھەتچىلىك كۈنلەردە ئاشۇ خەلق ئېشەك، كالا ھارۋىلىرى بىلەن كېچە - كۈندۈز دېمەي ئىشلەپ پۈتكۈزگەن ئەمەسمۇ! سادىر ئامبارنىڭ چەت - چېتىگە بىر قۇر كۆز تاشلاپ چىققاندىن كېيىن، زۇمرەتتەك سۇغا نەزىرىنى ئاغدۇردى. سۈزۈك سۇ گويا كۆك ئاسماننىڭ ئەينىكىدەك ئاسماننى ئەينەن ئەكس ئەتتۈرۈپ تۇراتتى. قۇياش ئامبارنىڭ جەنۇب تەرىپىدىكى سۇنىڭ يۈزى-

ده يېقىملىق كۈلۈپ قارايتتى. سادىر نېمىنىدۇر سېلىشتۇرۇپ باقماقچى بولغاندەك كۆككە كۆز تىكتى. قۇياشقا روبىرو قارىغىلى بولمايتتى. شۇڭا، كۆزىنى دەرھال قۇياش ئەكس ئېتىپ تۇرغان سۇ يۈزىگە يۆتكىدى. قۇياش گويا ئايدەكلا مۇلايىم بولۇپ، ئوخشمايدىغان يېرى قۇياش يۈزىدە داغ يوق ئىدى. لىق شېغىل ئۇسۇلغان ماشىنىلار «ئىنجىقلىشىپ» ئىككى يانغا ئېغىناپ مېڭىشاتتى. ماشىنىنىڭ سىلكىنىشى بىلەن قۇياشنىڭ سۇ يۈزىدىكى ئەكسىمۇ شۇنىڭغا ماس ھالدا تەۋرىنەتتى. ھەربىر جانلىقتا ئۆزىگە خاس سەزگۈرلۈك، ئۆزگىچە ياشاش ئىقتىدارى بولغىنىدەك، ئامباردىكى بېلىقلارمۇ ئۆزلىرىگە تەھدىت كېلىۋاتقانلىقىنى بىلگەندەك، تەشۋىشكە چۈشكەنىدى. چوڭ-چوڭ ھەرخىل شەكىلدىكى بېلىقلار سۇ يۈزىدىن بوشلۇققا سەكرەپ چىقىپ، تىكلەشكەندىن كېيىن، يەنە شۇنداق تېز شۇڭغۇپ، كۆزدىن غايىب بولۇشاتتى. ئۇلار سۇغا شۇڭغۇغان جاي دولقۇنلاپ لەۋەن چەمبەر ھاسىل قىلىپ، چوڭقۇر سۇ قوينىدىكى تەبىئەت بىلەن ھاياتلىق مۇناسىۋەتلىرىنىڭ ھەرىكەت قانۇنىيەتلىرىنى ئىپادىلەۋاتقاندەك تۇيغۇغا كەلتۈرەتتى.

سادىر بىلەن قادىر گويا كۈچ سىناپ باقماقچى بولغاندەك بەس-بەستە ئامبارغا تاش ئاتاتتى، ئۆزلىرىگە ئالاھىدە كۆرۈنگەن نەرسىلەرنى بىر-بىرىگە كۆرسىتىشەتتى. ئۇلار ئۆزلىرىنى ھەم زىممىسىدىكى مەسئۇلىيەتنى پۈتۈنلەي ئۇنتۇغاندەك ئىدى. ئەتراپتىكى شەيئىلەرگە بولغان قىزغىن ئىشتىياق بىلەن ئۆزلىرىمۇ بىلمەيلا ئامبارنىڭ چۈشۈرگىسىگە كېلىپ قېلىشقان ئىدى. ئاق بۇژغۇن چاچرىتىپ، ئۆركەش ياساپ ئېقىۋاتقان سۇ كىشىنىڭ زوقىنى قوزغايتتى. سادىر چەكسىز كەتكەن شەرق تەرەپكە تىكىلىپ، گويا ئەڭ يىراقنى كۆرمەكچى بولغاندەك كۆزلىرىنى قىساتتى، گاھى چۆكلىنىپ، سۇ قايناپ كىرىپ كېتىۋاتقان چۈشۈرگە ئېغىزىغا قارىسا، گاھى سۇنىڭ ئاياغ تەرەپتىن زور بېسىم بىلەن ئېتىلىپ چىقىۋاتقىنىغا قارايتتى. سادىر خېلىلا سەگىپ قالغانىدى. سۇ يۈزىدىن كۆتۈرۈلگەن نەم ھەم

此为试读,需要完整PDF请访问: www.ertongbook.com